

Brusel 2. června 2023
(OR. en)

9935/23

Interinstitucionální spis:
2022/0347(COD)

ENV 621
ENER 325
IND 281
TRANS 223
ENT 118
SAN 345
AGRI 297
CODEC 1019

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. dok. Komise:	14217/23 + ADD 1
Předmět:	Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu (přepracované znění) – politická rozprava

S ohledem na politickou rozpravu na zasedání Rady pro životní prostředí konajícím se dne 20. června 2023 delegace naleznou v příloze informativní poznámku a otázky vypracované předsednictvím s cílem pomoci strukturovat jednání.

Výbor stálých zástupců se vyzývá, aby vzal informativní poznámku a otázky ve znění uvedeném v příloze na vědomí a postoupil je Radě pro účely výše uvedené politické rozpravy.

**Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší
pro Evropu (přepracované znění)**

– politická rozprava –

Čisté ovzduší má zásadní význam pro lidské zdraví a zachování životního prostředí. V posledních desetiletích bylo v EU dosaženo významného zlepšení kvality ovzduší, nicméně přibližně 300 000 předčasných úmrtí ročně a mnoho nemocí se připisuje znečištění ovzduší, které je i nadále nejčastější environmentální příčinou předčasných úmrtí v EU.

Stávající směrnice o kvalitě vnějšího ovzduší¹ jsou součástí rámce politiky v oblasti čistého ovzduší, který zahrnuje i další právní předpisy stanovující normy pro emise z hlavních zdrojů a regulující snižování národních emisí. Znečištění ovzduší ovlivňují i další politiky, které mají dopad na dopravu, průmysl, energetiku, zemědělství a další odvětví.

Kontrola účelnosti zveřejněná Evropskou komisí v roce 2019 dospěla k závěru, že směrnice o kvalitě ovzduší byly při zlepšování kvality ovzduší a plnění norem kvality ovzduší částečně účinné, ale že dosud nebyly splněny všechny jejich cíle.

V návaznosti na závazek, který Komise učinila ve svém sdělení o Zelené dohodě pro Evropu² a potvrdila ve svém sdělení o akčním plánu EU: „Vstříc nulovému znečištění ovzduší, vod a půdy“³, navrhovaná revize stávajících směrnic o kvalitě ovzduší slučuje obě směrnice do jedné a snaží se více sladit normy EU pro kvalitu ovzduší s doporučeními WHO, zlepšit legislativní rámec a posílit plány pro kvalitu ovzduší a jeho monitorování a modelování.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/107/ES ze dne 15. prosince 2004 o obsahu arsenu, kadmia, rtuti, niklu a polycyklických aromatických uhlovodíků ve vnějším ovzduší a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/50/ES ze dne 21. května 2008 o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu.

² Dokument 15051/19 + ADD 1.

³ Dokument 8753/21 + ADD 1–3.

Aktuální stav v Radě

Dne 26. října 2022 přijala Komise návrh směrnice o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu (přepracované znění)⁴. Komise předložila návrh a související posouzení dopadů Pracovní skupině pro životní prostředí dne 18. listopadu 2022. Návrh byl následně předložen Radě pro životní prostředí na jejím zasedání dne 20. prosince 2022.

Počínaje lednem Pracovní skupina pro životní prostředí návrh projednala na pěti zasedáních během švédského předsednictví. Rovněž podrobněji projednala články 1 až 11 a předsednictví předložilo první kompromisní znění týkající se těchto článků.

Dosavadní jednání v pracovní skupině byla pozitivní a konstruktivní a umožnila vyjasnit mnoho bodů uvedeného návrhu. Na obecné úrovni je postoj mnoha delegací k návrhu pozitivní, avšak některé delegace mají obavy ohledně nákladů spojených s ambicióznějšími normami kvality ovzduší a správou v této oblasti, jakož i ohledně dalších aspektů návrhu, včetně jeho vazeb na jiné právní předpisy, které ovlivňují kvalitu ovzduší, a na ustanovení o přístupu ke spravedlnosti, náhradě škody a sankcích.

Témata k jednání

S cílem poskytnout pokyny pro další práci na technické úrovni předsednictví vyzývá Radu pro životní prostředí, aby se na svém zasedání dne 20. června 2023 podrobněji zabývala následujícími tématy.

⁴ Dokument 14217/22 + ADD 1–8.

Obecná úroveň ambicí při řešení znečištění ovzduší

Hlavní součástí návrhu jsou aktualizované a posílené normy kvality ovzduší. Na základě výzkumu a nových poznatků týkajících se dopadů znečištění ovzduší na zdraví aktualizovala WHO v roce 2021 své pokyny pro kvalitu ovzduší. Po vyhodnocení různých politických balíčků navrhla Komise soubor norem kvality ovzduší, včetně mezních hodnot pro jedenáct látek a cílové hodnoty pro ozon, jež mají být splněny do roku 2030. Navrhované mezní hodnoty jsou stanoveny na úrovních, které představují „užší sladění“ s pokyny WHO. Lhůta do roku 2030 má zajistit dostatečný časový předstih a čas pro koordinaci se souvisejícími politikami, jako je balíček „Fit for 55“. Každých pět let je navržen přezkum s cílem posoudit, zda jsou normy stanovené navrhovanou směrnicí stále vhodné, nebo zda je třeba ji revidovat, aby byl zajištěn soulad s pokyny WHO a další pokrok na cestě k životnímu prostředí bez toxických látek do roku 2050.

Kromě mezních hodnot, které byly nakonec navrženy, zvažovala Komise dvě další možnosti: méně přísné mezní hodnoty vedoucí k „částečnému sladění“ nebo přísnější hodnoty vedoucí k „úplnému sladění“ s pokyny WHO. Z posouzení dopadů provedeného Komisí vyplývá, že všechny tři možnosti by byly významným přínosem pro zdraví a životní prostředí, který by převažoval nad náklady, byť v různé míře. Z jednání v rámci Pracovní skupiny pro životní prostředí nicméně vyplývá, že některé delegace považují administrativní a jiné náklady spojené s dosažením navrhovaných mezních hodnot za příliš zatěžující vzhledem k hospodářským omezením.

Důležité faktory pro dosažení navrhovaných norem kvality ovzduší

Kromě stanovení nových norem kvality ovzduší návrh aktualizuje a dále rozvíjí řadu dalších částí rámce politiky v oblasti kvality ovzduší s cílem zefektivnit úsilí o zlepšení kvality vnějšího ovzduší a dosáhnout norem kvality ovzduší. Jedná se například o ustanovení týkající se: plánů kvality ovzduší; předcházení porušování norem kvality ovzduší nebo omezení jejich porušení na co možná nejkratší dobu; způsobu a místa posuzování a monitorování kvality ovzduší; spolupráce mezi členskými státy v oblasti znečištění přesahujícího hranice států; využívání modelování kvality ovzduší a informování veřejnosti o kvalitě ovzduší.

Pracovní skupina pro životní prostředí tato ustanovení podrobně projednala a zároveň se zabývala aspekty, jako jsou potřeba harmonizace mezi členskými státy v zájmu srovnatelnosti, administrativní náklady spojené s ambicióznějším monitorováním a posuzováním, přeshraniční aspekty znečištění ovzduší, nová ustanovení o přístupu ke spravedlnosti a o náhradě škody a posílená ustanovení o sankcích.

Jak bylo uvedeno výše, stav znečištění ovzduší ovlivňují i další politiky, které mají dopad na klíčové činnosti a odvětví. Zvláštní význam má v tomto ohledu řada v současnosti projednávaných návrhů, mimo jiné například emisní normy Euro 7 pro silniční vozidla, normy CO₂ pro těžká nákladní vozidla a revize směrnice o průmyslových emisích. Delegace uvedly, že je důležité, aby tyto a další právní předpisy ovlivňující kvalitu ovzduší byly stanoveny na úrovních ambicí, která jsou v souladu s normami kvality ovzduší, jež budou stanoveny prostřednictvím stávající revize směrnic o kvalitě ovzduší.

Otázky pro ministry

S cílem poskytnout pokyny pro další práci na tomto návrhu se ministři vyzývají, aby si vyměnili názory na základě následujících otázek:

1. Domníváte se, že navrhované normy kvality ovzduší a jejich vstup v platnost počínaje rokem 2030 jsou pro řešení znečištění vnějšího ovzduší dostatečně ambiciózní?
2. Co považujete za nejdůležitější faktory pro dosažení norem kvality ovzduší a dlouhodobého cíle nulového znečištění? Jsou tyto faktory v navrhované směrnici dostatečně zohledněny?